

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Юлія Коренівська,

студентка Сумського державного університету

Олена Назаренко,

викладач кафедри германської філології

Сумського державного університету

НАСТАНОВИ В. КЕЙСА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЗАГОЛОВКІВ НОВИН

Заголовки новин допомагають зрозуміти читачеві чи потрібно продовжувати читати статтю. Вдало підібраний заголовок переконує читача зупинитися і присвятити свій час подальшому читанню. Саме тому актуальним є дослідження стилю написання та перекладу заголовків новин, які мають свої особливості, відмінні від інших типів текстів. Це стосується не тільки лексичних, риторичних, але й граматичних ознак.

Мета нашого дослідження 1) проаналізувати деякі типові лінгвістичні особливості заголовків, 2) виокремити проблеми, з якими зустрічаються перекладачі при перекладі заголовків новин.

Тож завдання нашої розвідки: 1) розглянути лексичні та синтаксичні особливості заголовків електронних новин; 2) виокремити труднощі перекладу заголовків.

Сьогодні інформаційні статті в Інтернеті є основою комунікації, оскільки вони головне джерелом, яке надає аудиторії найсучасніші новини про суспільне життя, культуру, політику тощо. У свою чергу заголовок у кількох словах описує суть складного змісту новини. Він швидко інформує читача і викликає зацікавленість. Заголовки новин надзвичайно важливі, тому що допомагають читачеві швидко збагнути зміст новини.

Проте, заголовки важко перекласти. Вони не мають відповідників у словниках, навіть стиль їх написання відрізняється від інших. Мова заголовків особлива і має власні характеристики на лексичному, синтаксичному і

риторичному рівнях. Варто виокремити лінгвістичні структури, що використовуються в заголовках [2, с.44]:

- 1) Прості та конкретні слова є найважливішою вимогою в заголовках. Пор. англ.: *I know you* – укр.: *Я знаю тебе*.
- 2) Активні дієслова надають певний зміст і вагу заголовкам. Пор. англ.: *Dragon prompts police road safety advice* – укр.: *Дракон нагадує про безпеку дорожнього руху*.
- 3) Допоміжні дієслова допомагають зменшити розмір тексту. Пор. англ.: *Rent control: Does it work?* – укр.: *Контроль орендної плати: Працює чи ні?*
- 4) Артиклі, як правило, опущені (якщо тільки сенс не втрачено). Пор. англ.: *America's most mysterious public figure* – укр.: *Найбільш загадковий громадський діяч Америки*.
- 5) Відомі аббревіатури. Пор. англ.: *Does the EU need us more than we need them?* – укр.: *Чи необхідний нам ЄС так, як ми йому?*
- 6) Теперішній час є найбільш поширеним (якщо порівнювати з іншими минулими часами, то простий минулий час найбільш доречно використовувати). Пор. англ.: *Do we live longer than our ancestors?* – укр.: *Чи живемо ми довше, ніж наші предки?*
- 7) Інфінітив часто використовується замість майбутнього часу. Пор. англ.: *Austria to pay for Hitler's house* – укр.: *Австрія платитиме за будинок Гітлера*.
- 8) Дані повинні бути записані цифрами для економії місця. Пор. англ.: *EU and Arron Banks' firm fined £120,000 over data breaches* – укр.: *Компанія ЄС та Афрона Бенкса оштрафована на £120,000 за порушення закону про дані*.
- 9) Слід уникати засобів пунктуації. Пор. англ.: *The Ugandan artist fighting HIV with a crown* – укр.: *Художниця з Уганди бореться з ВІЛ з короною на голові*.

- 10) Заголовки у формі питань повинні бути замінені розповідними реченнями, оскільки питання стосуються певної невизначеності, хоча, якщо тема досить цікава, можуть бути використані заголовки у формі запитань. Пор. англ.: *What we do know and don't know about gut health* – укр.: *Що ми знаємо і про що навіть не здогадуємось щодо здоров'я кишечника.*
- 11) Найважливіші слова слід поставити на початку. Пор. англ.: *The puzzle of ancient brain surgery* – укр.: *Загадка стародавньої хірургії мозку.*

Необхідно уникати в заголовках та самих статтях помилок, пов'язаних з фактами, оскільки веб-сайт може втратити аудиторію.

На синтаксичному рівні заголовки – це дуже короткі речення чи вирази, які мають різну структуру:

- 1) Іменникові речення. Пор. англ.: *Venezuelan pirates - the new scourge of the Caribbean* - укр.: *Венесуельські пірати – нове покарання Карибського моря.*
- 2) Вирази з дієсловами. Пор. англ.: *Giving a voice to my friend's songs* – укр.: *Виконання пісень мого друга.*
- 3) Еліптичні речення. Пор. англ.: *Zimbabwe online* – укр.: *Зімбабве онлайн.*
- 4) Повні декларативні речення. Пор. англ.: *US economy adds 304,000 jobs in January* - укр.: *Економіка США додала 304 тис. робочих місць у січні.*
- 5) Речення-питання. Пор. англ.: *Can Trump really cut the US trade deficit?* - укр.: *Чи може Трамп дійсно скоротити дефіцит торгівлі США?.*
- 6) Речення без артиклів. Пор. англ.: *Ed Sheeran makes kids happy* - укр.: *Ед Шеран робить дітей щасливими).*
- 7) Складні речення. Пор. англ.: *Smartphones in school: Ban, restrict or allow?* – укр.: *Смартфони в школі: заборонити, обмежити використання чи дозволити?.*
- 8) Заголовки із прямою мовою. Пор. англ.: *Ban phones in schools, says minister Nick Gibb* - укр.: *Заборонити телефони в школах, стверджує міністр Нік Гібб.*

При перекладі заголовків, однією з проблем є відсутність контексту, тобто, хоча заголовки передають лише основну ідею статей, немає додаткової інформації. Можливі також проблеми іншого характеру [5, С. 112-113]:

- складні структури заголовків (коли вони граматично не правильні і важко зрозуміти для перекладачів, які є носіями мови перекладу);
- відмінності синтаксичних структур заголовків на різних мовах;
- відсутність еквівалентних термінів / слів у мові перекладу;
- специфічні або незрозумілі слова, що використовуються у заголовках (незвичайні або не широко відомі аббревіатури, скорочення, назви та інші).

Основне завдання перекладача полягає в адекватній передачі особливостей того або іншого англійського або американського заголовка, а це означає, що необхідно передати не тільки зміст, але і форму заголовка, не порушуючи, звичайно, при цьому граматичні та стилістичні норми української мови. Щоб успішно впоратися з цим завданням, перекладачі дуже часто застосовують перекладацькі трансформації.

Головною причиною зміни структури речення є різний порядок членів речення в англійській і українській мовах. Практично всі виявлені перестановки при перекладі заголовків новин, так чи інакше, пов'язані з граматичними особливостями. Пор. англ.: *BBC journalists arrested in Uganda* - укр.: *В Уганді заарештували журналістів BBC*. У даному прикладі можна помітити особливість англійського порядку слів: на першому місці підмет, далі присудок і потім другорядні члени речення. В українському перекладі допускається перестановка об'єкта і суб'єкта.

Частіше перекладачі застосовують заміну частин мови, яка, зазвичай, зумовлена відсутністю тієї чи іншої конструкції в українській мові, розбіжністю у вживанні відповідних форм і конструкцій, а також лексичними причинами: різним слововживанням, різними нормами сполучуваності в англійській і в українській мовах, відсутністю частини мови з відповідним значенням.

Іноколи необхідно додати певні слова або, навпаки, вилучити деякі елементи. Тому вилучення і доповнення часто поєднуються з іншими видами

граматичних трансформацій, найчастіше з заміною частин мови. Додавання слів застосовують, коли існують відмінності в структурі речення, адже більш стислі англійські речення при перекладі на українську мову потребують більш розгорнутого вираження думки. Відсутність відповідного слова або відповідного лексико-семантичного варіанта даного слова теж є причиною введення додаткових слів при перекладі. Пор. англ.: *Smartphones in school: Ban, restrict or allow?* – укр.: *Смартфони в школі: заборонити, обмежити використання чи дозволити?*. Ми додали слово «використання», яке не змінює сенсу заголовка, але надає більше інформації.

Отже, заголовок - один з основних компонентів успішності статті. Завдяки заголовку читачі мають можливість швидко ознайомитися зі змістом новини. Але можуть виникнути певні труднощі при перекладі, адже мова заголовків особлива і має власні характеристики на лексичному, синтаксичному і риторичному рівнях. Для адекватного перекладу необхідно знати особливості перекладацьких трансформацій, так як існують відмінності між структурою англійських і українських заголовків, знання яких дозволяють максимально точно і лаконічно передати сенс і своєрідність заголовка.

Список використаних джерел:

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Підручник. – Вінниця. «Нова Книга», 2001 – 448 с.
2. Saxena, S., 2004. *Breaking News: the Craft and Technology of Online Journalism*. New Delhi : Tata McGraw-Hill Education. – 267 p.
3. BBC News [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bbc.com/news/world>
4. Vocabulary – Mass media [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.myenglishpages.com/site_php_files/vocabulary-lesson-mass-media.php
5. Кейс В. Гамлет і Фауст : параболи модерної людини / В. Кейс // *Ренесансні студії* / гол. ред. Торкут Н. \ М. – Запоріжжя : КПУ, 2010. – Вип. 14–15. – С. 111–143.